

צילום: מרטי

עוז צמח ז"ל. משפיע על אנשים

איך עברו עליכם תשע השנים האלה? "זה הזוי, אני כל פעם צובט את עצמי ולא מאמין שזה המצב העובדתי. מבחינת הנצחה עשינו לעוז המון דברים: יש אנדרטה בקיבוץ מעיין ברוך סמוך לשביל ישראל, יש אנדרטה בחר אייר לזכר כל נופלי מלחמת לבנון השנייה, יש את משעול עוז צמח ברעות שמוכיל לבית הספר שבו למד, יש אנדרטה בתיכון מו"ר לזכר כל הנופלים של בית הספר, הוא מונצח באתר לשריון, בחטיבה ובגדוד. יש את תחרות הסטריט בול על שמו קרוב ליום ההולדת שלו באוקטובר ושיש את כל מורשת הקרב שעושים לזכרו".

מה הריגשת במלחמת יצוק איתך?
"זה היה קשה מאוד. ברגע שמתחיל עני מות מסוים ומכניסים, היילים זה מחויר אותנו ממש לסיטואציה. שואלים אותי איך אני יכול לספר את הסיפור שלו כל פעם מחדש, אז אני אומר שאני פשוט מתחפש, מגיע מחופש, אחרת לא ברור איך אפשר לעשות את זה. זה כמו לגרד בפצע שמגליד ולגרום לו לדמם כל הזמן".

אבל אתה בכל זאת ממשיך.
"אני יודע שיש משפחות שמאוד קשה להן לעשות את זה. מצד שני, כשאני מדבר יש תחושה שזה משהו, באיזהו מקום שאנשים מחבקים וזוכרים את עוז, זה נותן לי עוד מקלות להמשיך במסע. מבחינתי, אני יכול להגיד בוודאות שהכאב לא מרפה והזמן לא מרפא. ההפך אולי הוא נכון – ככל שעובר הזמן מרגישים יותר את החרס שהוא לפעמים יותר קשה, לכן, כשאני רואה שאנשים נרתמים, מאדירים את שמו ומספרים את סיפורו, זה מקל עליי קצת".

מה עוז היה אומר על כל זה?
"עוז היה מסמיק ומתכנס בתוך עצמו. עוז היה כל כך צנוע, הוא היה הרבה שר המשפחה, תרתי משמע, עד היום הוא מדיק ומאחר אותנו. יש לו מידה מסוימת של שליחות כמו שהנערה ליין כתבה במכתב: 'אני מצטערת שאני לא אדם כל כך טוב כמוך כי זה באמת כל כך קשה להגיע לרמה שלך שבאה לך כל כך בטבעיות. הדרך שלי בחיים תמיד תכלול אותך, ותהיה דרכך, הדרך שלי תהיה כמוך'. לכן, אני תמיד אומר לאנשים שאני מספר להם על עוז שישמרו על הארץ כי שילמנו עליה מחיר מאוד יקר שלא ניתן להעריך אותו בכלל. וכששואלים אותי איך שומרים על הארץ, אני אומר: 'תמיד תעשו את הכי טוב שאתם יכולים לעשות, איפה שאתם נמצאים'".

לעוז יש שליחות
צמח מספר שיש יותר מ-600 אלף כניי שות לאתר של עוז, ולשיר "עוז" לזכרו את החיים. פגשת את אבא שלה והוא אמר לי 'אין לך מושג מה עוז עשה לה', הוא שינה אותה, בלימודים היא הפכה לטובה מאוד, מדינה בתנועת נוער עם מוטיבציה לצי שות דברים. לא מוזמן היא כתבה לי שהיא מתחילה לחשוב על הצבא, ויכולת עוז היא כיוון של לוחמת כי הוא גרם להבין כמה זה חשוב להשקיע ולתת מעצמך. אולי זאת היותו שלו – יש לו תמונה שהוא מסתכל בגובה העיניים. למרות שהוא היה יפה, חכם ושואלים שאלות, נכנסים לחדר שלו ורואים את הרבנים. אני מקבל מאות

מכתבים שנכתבו לעוז וצויר שהוכן לזכרו על ידי דניאל סטוקלין

קטע ממכתב שכתב חייל בעילום שם והושאר על קברו של עוז

מכתבים אם לא יותר מזה, וטלפונים, ותמיד אני מנסה לשמור את המיוחדים. יש כאלה שנכתבו בעילום שם".

מכתב על הקבר
צמח מספר על מכתב מיוחד שמצא על קברו של עוז ביום הויכוח בשנה שעברה. "כתב אותו שיריונר בעילום שם. זה היה מכתב מדהים שיש בו קול זעקה". צמח הפנה את האבל הכבד לתרומה לקהילה והוא משמש כיום כ"ד בית יד לבנים" במודיעין. "אני מקבל חיווקים מהסביבה שמנתחים את התכונות של עוז ומספרים עליו", הוא אומר, "ואני אני מאי מין שכל מה שיריעתי על עוז נכון ואפילו יותר מזה, וכל פעם אני נוכח לדעת שעוז אמנם לא נמצא פיזית איתנו, אבל כשי מדברים עליו, שרים ומספרים עליו, הוא איתנו ובינינו. הוא מאוד משפיע כמו שכי תבה הנערה ליין. אני מדבר מול החיילים המצטיינים ומספר את קורות חייו של עוז. זה מרגש אותם ומדבר אליהם".

לפני שנה וחצי דיבר צמח בין היתר גם עם החייל המצטיין שאול אורון שנערד מאז 'צוק איתן'. "הוא בא אלינו ואמר שבוכות עוז הוא רוצה לעשות שירות משמעותי", מספר צמח. "זה עושה לי צמרמורת. הוא כל כך משפיע על אנשים וגורם להם להיות משמעותיים בנתינה שלהם ולתת את המיטב מעצמם. זה בא גם מאומן שהוא לא ילד בשם דניאל סטוקלין שצויר את הקרב האחרון של עוז. הוא אמר שהוא מרגיש מחויבות לעשות משהו לזכרו. לאחרונה הצגתי את התמונה הזאת בקורס מ"כים שבו התארחתי. התמונה מאוד קשה לי ומאוד חזקה".

מה בסיפור של עוז נוגע באנשים?
"כמו שהנערה ליין כתבה – עוז שינה לה את החיים. פגשת את אבא שלה והוא אמר לי 'אין לך מושג מה עוז עשה לה', הוא שינה אותה, בלימודים היא הפכה לטובה מאוד, מדינה בתנועת נוער עם מוטיבציה לצי שות דברים. לא מוזמן היא כתבה לי שהיא מתחילה לחשוב על הצבא, ויכולת עוז היא כיוון של לוחמת כי הוא גרם להבין כמה זה חשוב להשקיע ולתת מעצמך. אולי זאת היותו שלו – יש לו תמונה שהוא מסתכל בגובה העיניים. למרות שהוא היה יפה, חכם ושואלים שאלות, נכנסים לחדר שלו ורואים את הרבנים. אני מקבל מאות

חיים צמח עם כמה מהמכתבים. נערה אחת כתבה: "הדרך שלי בחיים תמיד תכלול אותך, ותהיה דרכך"

מכתבים לעוז

עוז צמח ז"ל לא הכיר אותם אבל דמותו וסיפור חייו נכנסו להם ללב • תשע שנים אחרי שעוז נהרג במלחמת לבנון השנייה, כותבים לו אנשים רבים, חלקם בעילום שם, מכתבים אישיים ומרגשים, ומספרים לו עד כמה השפיע על חייהם • רבים מהם משאירים את המכתבים על קברו • "כשאנשים מחבקים וזוכרים את עוז, זה נותן לי עוד מקלות להמשיך במסע", אומר האב חיים

✦ רותי בוסידן ✦ צילום: רונן כרם

דתו להחליט בדרום לבנון במסגרת מבצע "שינוי כיוון". עוז נפל בקרב בעינתא-בינת ג'בל בדרום התנ"כי לצה"ל במרץ 2004 ושובץ בחיל השריון, ותוך זמן קצר הוכשר לתפקיד מפקד טנק בגדוד 53 בחטיבה 188. עוז זכה להערכה רבה מצד מפקדיו, פקודיו וחבריו ליחידה ולחיל, בשל אישיותו והסגנון המיוחד בו מילא את תפקידו במסגרת הצוות והפלוגה ונסיגתו המקצועית והמבצעית. בין היתר בתעסוקה מבצעית בגורת מגורי מכביס-יריעות. במהלך פעילותו השוטפת נקרא עם יחיד

השבוע אביו של עוז, חיים צמח. לדבריו, עד היום הוא לא מפסיק לקבל מכתבים ותי גובות מאנשים בכל הגילאים ממספרים לו על עד כמה עוז השפיע עליהם ועל חייהם.

מתחברים לדמותו
עוז צמח נולד לאלישבע וחיים צמח באוקטובר 1985. אחיהם הצעיר של יוסי ואורן ואחיה הגדול של יפעת ושני. ילד יפה תואר, חייכן וקצת ביישן, נעים הליי כות, מסור ועקבי בגורת מגורי מכביס-יריעות. לתת מעצמו לאחרים בכל מצב וללא תנאי.

"אני רוצה להגיד לך תודה ששינית לי את החיים עם הסיפור שלך, ומה שעשית מתוך הערכים שלך, הכל כן לא מובנים מאליי שגור רמים לי לרצות להיות בן אדם טוב יותר, יותר כמוך. תודה שהענקת לחיים שלי משמעות וגרמת לי להבין מה המדינה שלי והעם שלי שווה". כך כתבה לאחרונה ליין, נערה בת 17 לעוז צמח ו"ל מרעות, תשע שנים לאחר שנפל במלחמת לבנון השנייה. תשע שנים חלפו אך זכרוננו של עוז לא התמעט, ואולי אפילו התעצם, כך מספר

השבו הארץ" במלוא מובנה של המילה. עוז נפל בקרב בלשרת כקרב, ולתרום מיכולתו ומכישוריו למדינת ישראל. הוא התגייס לצה"ל במרץ 2004 ושובץ בחיל השריון, ותוך זמן קצר הוכשר לתפקיד מפקד טנק בגדוד 53 בחטיבה 188. עוז זכה להערכה רבה מצד מפקדיו, פקודיו וחבריו ליחידה ולחיל, בשל אישיותו והסגנון המיוחד בו מילא את תפקידו במסגרת הצוות והפלוגה ונסיגתו המקצועית והמבצעית. בין היתר בתעסוקה מבצעית בגורת מגורי מכביס-יריעות. במהלך פעילותו השוטפת נקרא עם יחיד